

Список літератури:

1. Колесник М.О. Методологія формування універсальної природничо-наукової картини світу у студентів природничих спеціальностей. *Збірник наукових праць «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах»*. Класичний приватний університет. Запоріжжя. №64. 2019. С.41-46.
2. Колесник М.О., Поляков В.А. Моделювання наукової картини світу на основі універсального алгоритму всезагальних законів природи. *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії» - Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. №4. Кн. 2. Том III (85). К.: Гнозис. 2019. С.405-422.
3. Поляков В.А., Колесник М.О., Жиденко А.О., Жара Г.І., Лісогор Т.М. Концепція універсальної освіти України: базові положення та методологічні орієнтири (проект). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. Серія: педагогічні науки. Вип. 152. У2-х томах. Том 2*. Чернігів: ЧНПУ. 2018. С.203-214.

УДК 378.016

**ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

¹Наталія Міщук, ²Галина Саска, ¹Вікторія Лукашевич

¹Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

²Гусятинський фаховий коледж Тернопільського технічного
університету імені Івана Пулюя

E-mail: mishchuk@chem-bio.com.ua

Однією з загальних тенденцій світового розвитку є перехід до інформаційного суспільства. До числа найбільш значущих для людини (ключових) компетенцій Радою Європи віднесені компетенції, пов'язані з її життям в інформаційному суспільстві – володіння новими технологіями пошуку і обробки інформації,

розуміння доцільності їх застосування, здатність до критичного ставлення до розповсюджуваної по каналах ЗМІ різних за змістом та призначенням повідомлень, уміння захищатися від негативних впливів мас-медіа. Кожен громадянин повинен володіти медіаграмотністю, необхідною для активної й усвідомленої участі в житті медійного суспільства. Особливого значення вона набула в період широкомасштабної війни росії проти України, використання ворогом ІІСО – інформаційно-психологічної операції. Це дещо видозмінений переклад поняття *Psychological Operations, PSYOPS*. Значення, якщо максимально спростити, полягає в спланованій дії передачі конкретної інформації (дезінформація, пропаганда, перебільшення певної інформації або применшення іншої, диверсії в тилу, кібератаки), щоб вплинути на почуття, мотиви, критичне мислення людей і, зрештою, на діяльність уряду, організацій, груп чи індивідів.

Аналіз сучасного стану підготовки молоді до функціонування в інформатизованому суспільстві дає підстави вважати, що існує суперечність між необхідністю підвищення якості підготовки випускників шкіл до використання мас-медіа у подальшому житті (навчання, майбутній професійній діяльності тощо) та неготовністю вчителів до формування в учнів медіаграмотності [2; 5]. Підвищення рівня медіаграмотності вчителя, як складової його професійно-методичної компетентності, може підвищити ефективність навчання учнів з певного предмету в сучасній школі.

Для вирішення проблеми формування медіаграмотності фахівців загалом та педагогів зокрема важливе значення мають теоретичні і практичні розробки вітчизняних медіапедагогів Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця [2], В. Ф. Іванова [1; 3], К. М. Левківського [1], Г. В. Онкович [6] та ін. Науковці переконані, що медіаграмотність потрібна не лише школярам, але й дорослим, які повинні підвищувати свою медіакомпетентність у процесі самостійної медіаосвіти протягом усього життя.

Вивчення наукових публікацій [1; 3] дало підстави для висновку, що медіаосвіта педагогічних кадрів є проблемою державного рівня, а завдання підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів, які володіють необхідним рівнем медіакомпетентності, актуальне на всіх рівнях державної системи

педагогічної освіти (зклади передвищої фахової, вищої та післядипломної освіти).

На основі аналізу стану підготовки студентів у ЗВО, В. Д. Шарко констатує, що програми підготовки майбутніх учителів сьогодні орієнтовані на формування в них загальнокористувацької й загальнопрофесійної (базової) складових медіакомпетентності, а формування предметної складової медіакомпетентності є недостатнім для подальшого здійснення медіаосвіти учнів під час вивчення певного навчального предмету [7, с. 85].

З огляду на це вважаємо за доцільне впровадження елементів медіаосвіти у процес методичної підготовки майбутніх учителів природничої освітньої галузі. На нашу думку, зміст медіаосвіти у процесі методичної підготовки майбутніх учителів повинен включати контент, який забезпечить формування у педагогів таких компонентів предметної складової медіакомпетентності вчителя природничих наук:

- *знання*: про сучасні інформаційні системи, значимі для засвоєння змістовних ліній навчальних предметів біології, екології, хімії, фізики, географії й формування міжпредметних зв'язків; про основи створення засобів ІКТ; про сучасну педагогічну практику використання засобів ІКТ у процесі вивчення цих предметів; про основні мультимедійні та мережеві освітні ресурси, розміщені на різних Web-сайтах, та особливості методичних підходів до їх викладання в умовах дистанційного та змішаного навчання;
- *вміння і навички*: відбору технічних і програмних засобів ІКТ на основі педагогіко-ергономічної оцінки, використання яких доцільне у процесі навчання; створення власного мультимедійного контенту базовими засобами ІКТ та спеціальними інструментальними засобами на основі бібліотек, електронних наочних приладів та інших інформаційних джерел; використання засобів ІКТ для пізнання об'єктів, явищ та процесів живої та неживої природи, здійснення експериментальної діяльності з використанням можливостей комп'ютерного моделювання; керування за допомогою засобів ІКТ реальними об'єктами, лабораторними установками або експериментальними

Методика навчання природничих дисциплін

стендами, моделями різних об'єктів, явищ та процесів;

- *практичний досвід*: комп'ютерного моделювання природних процесів, надмірно швидких або повільних, неможливих або дорогих для відтворення в шкільних умовах; проведення віртуальних експериментів; керування навчальним, демонстраційним устаткуванням, що може бути з'єднане з комп'ютером; використання програмних засобів і апаратного обладнання для здійснення інформаційної діяльності зі збору, обробки, зберігання й передачі інформації під час здійснення біологічних, хімічних та фізичних експериментів (реальних і «віртуальних»); цифрової візуалізації інформації про досліджувані об'єкти, приховані в реальному світі, побудови на екрані графіків і діаграм, що описують динаміку досліджуваних закономірностей у природних системах.

Формування у педагогів таких компонентів предметної складової медіакомпетентності вчителів природничої освітньої галузі можливе за умови включення до обов'язкового компоненту професійної підготовки освітньо-професійних програм спеціальностей 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) та 014.15 Середня освіта (Природничі науки), зокрема до навчальних дисциплін «Методика навчання біології та основ здоров'я», «Методика навчання хімії», «Методика навчання фізики», «Методика навчання природничих наук (інтегрованих курсів)», а також до вибіркового компоненту професійної підготовки навчальної дисципліни «Медіаосвітні технології у навчанні природничих дисциплін» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Навчальний предмет «Медіагігієна педагога» вибіркового компоненту професійної підготовки пропонується здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Список літератури:

1. Левківський К. М., Іванов В. Ф. та ін. Навчальна програма «Медіаосвіта (медіаграмотність)» (для слухачів курсів підвищ. кваліфік. педагог. і науково-педагог. працівників). К., 2011. 97 с.
2. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчально-методичний посібник / За ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Барішпольця. К.: Міленіум,

2010. 440 с.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність / В. Іванов, ред.-упорядн., О. Волошенюк. К.: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
 4. Мішук Н. Й. Професійно-методична компетентність у контексті педагогічної діяльності вчителя біології Вища освіта України. *Темат. випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. Дод. 2 до № 3, том II (27). 2011. С. 540–545.
 5. Мішук Н. Й., Жирська Г. Я., Степанюк А. В. Медіаграмотність у структурі професійно-методичної компетентності вчителя біології. *Критичне мислення в епоху токсичного контенту*: Зб. статей 8-ї міжнарод. наук.-метод. конф. К.: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2020. С. 186-192.
 6. Онкович Г. В. Технології медіаосвіти. *Вища освіта України*. 2007. № 3. Д. 3 (т.5). С. 357–363.
 7. Шарко В. Д. Медіакомпетентність як складова методичної підготовки вчителя та її діагностування. *Інформаційні технології в освіті*. 2012. № 13. С. 84–90.

УДК 371.3

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ З БІОЛОГІЇ

**Москалюк Н.В., Кравець М.Я., Іванишин В.А., Ярема А.Р.,
Карач З.А.**

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: natalen29@gmail.com; viktoria031093@gmail.com;
paligvia@gmail.com

На сьогоднішній день, важким випробуванням для усіх учасників освітнього процесу є збройна агресія російської федерації. Робота і навчання в умовах воєнного стану, часті тривоги, онлайн і дистанційне навчання вимагає від освітніх організацій якісного освітнього процесу з використанням цифрових технологій. Викладачам ЗВО необхідно пристосовуватися і враховувати умови, які докорінно змінюють